

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
Інститут державного управління у сфері цивільного захисту

**XIII Міжнародний виставковий форум
“Технології захисту/ПожТех–2014”**

МАТЕРІАЛИ

**16 Всеукраїнської науково-практичної
конференції рятувальників**

23-24 вересня 2014 року

Київ - 2014

Рівень смертності від надзвичайних ситуацій в Україні – 131 особа на 100 000 населення. Це в 4 рази вище ніж в розвинутих європейських країнах.

Підвищена увага до навчання домедичної допомоги обумовлена неосвідченою війною «братерської» Росії проти нас.

Список літератури

1. Г.О. Черняков та співавтори «Медицина катастроф». Київ «Здоров'я», 2002р.
2. О. І. Вискребенцева «Енциклопедія виживання в екстремальних ситуаціях». Донецьк «Мультипрес», 2014 р.
3. В.М. Буянов «Перша медична допомога». Москва «Медицина», 1981 р.
4. І.В. Кочін та співавтори «Медицина катастроф», Київ «Здоров'я», 2008 р.

Макаренко С.С., Брочковська Ю.Б.

ВПЛИВ СТРЕСОГЕННИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я КУРСАНТІВ-РЯТІВНИКІВ

На сьогоднішній день проблема психічного здоров'я займає ключову позицію у структурі особистісного розвитку людини. Адже психічне здоров'я особистості це таке функціонування психіки індивіда, яке забезпечує його гармонійну взаємодію як з навколишнім світом, так і з самим собою.

Питання психічного здоров'я людини, взаємозв'язок соматичних і психічних процесів були предметом вивчення різноманітних галузей гуманітарної науки. Однак найбільше це стосується філософії, психології, соціології та медицини.

Здоров'я як самостійна (важлива) мета постає перед людиною або в екстремальних, кризових ситуаціях, пов'язаних зі збереженням життя як такого, або в тих, коли відсутність його пов'язується із загрозою втрати існуючої чи бажаної соціальної позиції. У цьому зв'язку не зайвим буде навести думку А.Лосева щодо зворотного впливу розумової праці на тілесне самопочуття людини, думку, доведеною власним життєвим прикладом знамого мислителя: «Жива думка робить людину бадьорішою, здоровішою, водночас і дужчою, і м'якою, менш відлюдкуватою, простішою та відвертішою, а отже радість живої думки поширюється буцімто всім тілом і навіть зачіпає якісь неусвідомлювані глибини психіки... Ваш мозок, вихований на стихії живої думки, заборонить вашому організмові хворіти, винагородить довгими роками життя, відкрис вам у кожній крихітці пилу велику думку, перетворить буденність у щастя, осмислить усі труднощі і приведе до світлих перемог...»[1].

У підлітковому віці до згаданих вище проблем додаються проблеми особистісного плану, пов'язані із зміною провідного виду діяльності та зміною, на цій основі, ціннісних орієнтацій.

Першочерговим кроком у контексті вирішення зазначених завдань, має

стати вироблення реальних «тут і тепер» засобів актуалізації тілесного потенціалу студентів як передумови досягнення ними освітнянських чи особистісних цілей. Головною умовою перетворення згаданого матеріального субстрату діяльності, як потенційно активного чинника, у факт самосвідомості, надалі і в об'єкт регуляції особистістю власної активності, має стати розробка дієвих психологічних засобів, спрямованих на стимуляцію рефлексивних механізмів людини, зокрема – рефлексії нею власного тілесного потенціалу.

Із психологічного погляду принциповою виявляється відповідь філософів на запитання щодо місця тілесності у структурі особистості («Я»), а також щодо джерела породження останньої у її свідомості. Тут ми маємо дві протилежні позиції. Відповідно до першої «людська тілесність усвідомлюється самою людиною передусім як первинна цінність, що складає основу «Я». Звідси «формування суб'єкт – об'єктних відношень починається з усвідомлення єдності «Я» та тіла і становища «мого» тіла в шерезі інших». Відтак, і «пізнання, й оцінювання довкілля містить у собі як вихідні моменти пізнання й оцінювання тілесних феноменів та їх проєкцію на предметний світ»[2].

Відповідно до другої позиції «свідомість і воля стають необхідними формами психіки там, і лише там, де індивід вимушений скеровувати своїм власним органічним тілом, орієнтуючись при цьому не органічними (природними) потребами цього тіла, а вимогами, то презентуються йому ззовні, «правилами», що прийняті у тому суспільстві, у якому він народився. Лише в цих умовах індивід вимушений відокремлювати «себе» од свого власного органічного тіла. Від народження, через «гени» ці правила йому аж ніяк не передаються, вони задаються йому зовні, диктуються йому культурою, а не природою». Саме за цих умов, узагальнює філософ, і виникає ставлення людини до себе як до одноособібною представника «іншого»[3].

У схематизованій формі наведеним вище методологічним настановам відповідають лінія «тіло (основа «Я») – процес центрації і диференціації усвідомленої єдності «Я» і тіла – проєкція змісту усвідомленого на довкілля – усвідомлення людиною себе як «іншого». Неважко помітити, що за антиномією зазначених підходів досить виразно лежить різне розуміння обома філософами таких понять, як індивід і особистість.

Погляд психології з цього питання відображено переважно у працях Б.Ананьєва і О.Леонтьєва, досить відомий (особистість як цілісне утворення, «особлива якість», яка набувається індивідом на певному етапі онтогенези «особистістю не народжуються, а стають» і тощо) і приймається більшістю у формі наведених вище формулювань остаточного характеру. Поміж тим, критерій розрізнення О.Леонтьєвим «особистісного» і «не-особистісного» видається не таким уже евідентним. За переконанням О.Леонтьєва, такого критерію не існує, тому і знайти його практично неможливо, оскільки «ті самі особливості (зокрема й тілесності) людини можуть перебувати у різному відношенні до її особистості»[4].

В одному випадку вони постають як індіферентні, в іншому – ті самі особливості належать до характеристики останньої». Тож питання полягає не у визначенні критерію як такого, а у визначенні «вагомості», «суттєвості» цих

особливостей для характеристики людини як особистості з одного боку, і місця, що відводиться нею у самоорганізації життєвих відношень, – з іншого.

Отже, на основі всього вище сказаного можна вважати проблему формування психологічного і психічного здоров'я курсантів-рятувальників знаходиться у розробці основ практичної психології і практики психологічної служби. Водночас, така реальність як психічне здоров'я потребує всебічного розгляду і глибокого вивчення не тільки на теоретичному рівні, але й на рівні організації практичної психологічної роботи на всіх етапах онтогенезу людини.

Список літератури

1. Большая Медицинская Энциклопедия. – М.: Советская Энциклопедия, 1978. – Т. 8.
2. Лушин П.В. Понятие о психическом здоровье как процессе // Українська психологія: сучасний потенціал. Матеріали Четвертих Костюківських читань. – К., 1996. – Т. 2. – С. 115–128.
3. Николаева В.В., Арина Г.А. От традиционной психосоматики к психологии телесности // Вестн. Моск. Ун-та. Сер. 14. Психология. – 1996. – № 2. – С. 8–18.
4. Рождественский А.Ю. Психосемантичний аналіз усвідомлення учнівською молоддю поняття «здоров'я» // Проблеми безпеки української нації на порозі ХХІ сторіччя. – Київ – Чернівці, 1998. – С. 197–304.
5. Рождественский А. Ю. Рефлексія тілесності у життєвому самовизначенні людини // Психологія на перетині тисячоліть: Збірник наукових праць учасників П'ятих Костюківських читань: В 3 т. – К.: Гнозис, 1999. – Т. 3. – С. 75–80.

Маладіка І.Г., Пустовім М.О.

СТРУКТУРА КОМП'ЮТЕРИЗОВАНОГО СИМУЛЯТОРУ З ГАСІННЯ ПОЖЕЖ

Вдосконалення підготовки персоналу оперативно-рятувальної служби цивільного захисту неможливе без впровадження в процес навчання комп'ютеризованих систем і симуляторів.

Використання комп'ютерного моделювання дозволяє побудувати навчання на основі проблемно-ситуаційного підходу, дає можливість реалізувати діяльнісні методики навчання, активізує інтерес до процесу навчання, покращує його якість за рахунок підвищення рівня сприйняття курсантами (студентами) матеріалу, що вивчається, і додавання нового дидактичного засобу в освітній процес [1].

Під комп'ютеризованим симулятором ми розуміємо сукупність комплексної моделі процесів розвитку і припинення горіння [2], набору більш простих моделей інших процесів, алгоритмів та відповідного програмного забезпечення, асоційованого з цими моделями. Сюди також входить комплекс програмних засобів [3], що забезпечують управління введенням, зміною та